

VLEERMUIZEN EN BROEDVOGELS OP HET TERREIN VAN HET ASIELZOEKERSCENTRUM TE DRONTEN

Adviesbureau

Mertens

VLEERMUIZEN EN BROEDVOGELS OP HET TERREIN VAN HET ASIELZOEKERSCENTRUM TE DRONTEN

oktober 2009

In opdracht van:
RBOI-Rotterdam BV
Postbus 150
3000 AD ROTTERDAM

Adviesbureau Mertens B.V.
Bureau voor natuur, ruimtelijke
ordening en ecotoxicologie

Bezoekadres: Dr. Willem Dreeslaan 1 te Bennekom
Postadres: Postbus 367, 6700 AJ te Wageningen

T: 0317-428694
M: 06-29458456
E: info@adviesbureau-mertens.nl
I: www.adviesbureau-mertens.nl

© Adviesbureau Mertens BV, Wageningen, 2009.

Deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming vrij worden vermenigvuldigd. De verzamelde data zijn alleen te gebruiken voor het hier geschetste onderzoek en mogen niet voor andere doeleinden worden gebruikt.

INHOUDSOPGAVE

1 INLEIDING	2
1.1 INLEIDING.....	2
1.2 HET PLANGEBIED.....	2
1.3 OPBOUW RAPPORT	3
2 METHODE.....	4
2.1 VLEERMUIZEN	4
2.2 BROEDVOGELS	4
3 RESULTAAT	5
3.1 VLEERMUIZEN	5
3.2 BROEDVOGELS	6
4 CONCLUSIE	7
GERAADPLEEGDE LITERATUUR.....	8
BIJLAGEN	
1. EXACTE LIGGING ONDERZOEKSGBIED	9
2. BEGRIPPEN.....	10

1 INLEIDING

1.1 Inleiding

Er bestaat het voornemen om het asielzoekerscentrum te Dronten te reconstrueren. Deze verandering kan negatief zijn voor beschermde planten- en diersoorten. Op basis van beschikbare bronnen is ingeschat dat beschermde vleermuizen en vogels voor kunnen komen. Op grond hiervan heeft RBOI te Rotterdam, die het bestemmingsplan opstelt, aan Adviesbureau Mertens BV te Wageningen verzocht om deze beschermde soorten in beeld te brengen. Voor RBOI is het dan mogelijk om met de beschermde soorten rekening te houden. In onderhavig rapport wordt verslag gedaan van een veldinventarisatie naar deze soortgroepen.

1.2 Het plangebied

Het asielzoekerscentrum is gelegen in de noordwesthoek van de Hanzeweg (N317) en de Vossemeerdijk in de Flevopolder. In figuur 1 de globale ligging weergegeven. In figuur 2 wordt een foto-impressie gegeven van het plangebied en in bijlage 1 wordt de ligging van het onderzoeksgebied weergegeven op luchtfoto.

Figuur 1. Globale ligging van het asielzoekerscentrum.

Het asielzoekerscentrum bestaat uit vakantiewoningen die gelegen zijn op weilanden. Verspreid groeien er vrij jonge bomen en lopen er paden en wegen op het terrein. Aan de noord- en westzijde wordt het terrein omgeven door bos. Aan de zuidzijde zijn moderne voorzieningen gebouwen gelegen.

Figuur 2. Foto-impressie van het asielzoekerscentrum.

1.3 Opbouw rapport

In de rapportage komt achtereenvolgens aan de orde:

- De onderzoeksmethoden.
- Een beschrijving van de aanwezigheid van vleermuizen en broedvogels.
- De conclusie over de betekenis van het plangebied voor vleermuizen en broedvogels.

In Bijlage 2 wordt een overzicht gegeven van de gehanteerde begrippen.

2 METHODE

2.1 Vleermuizen

Vleermuizen zijn geïnventariseerd gedurende een drietal verschillende perioden. Vleermuizen hebben namelijk een complex seizoensgebonden gedrag dat is afgestemd op de voedselsituatie. Ten behoeve van de inventarisatie van vleermuizen zijn vijf inventarisatieronden uitgevoerd op 23 april, 20 mei, 4 juni, 14 en 27 september 2009.

Vroege voorjaar

Voor de meeste soorten vleermuizen vindt de paartijd in de herfst plaats. Een uitzondering hierop vormt de grootoorvleermuis (gewone en grijze grootoorvleermuis). De paartijd voor de grootoorvleermuis vindt in het zeer vroege voorjaar (april) plaats. In met name oude bosgebieden kunnen dan baltsende grootoorvleermuizen waargenomen worden. Op 23 april is er geïnventariseerd op deze balts- en paarplaatsen van grootoorvleermuizen.

Voorzomer

In de voorzomer leven vrouwtjes apart van de mannetjes in grote kraamkolonies. Deze kolonies worden tussen april en mei gevormd en vallen pas weer uit één als de jongen vliegvlug worden (eind juli / augustus). Een kolonie bewoont één of meer verblijfplaatsen. Een kolonie kan worden opgespoord door een gebied systematisch te doorkruisen, waarbij goed gelet moet worden op vleermuisactiviteiten. Een kolonie vleermuizen vertoont 's ochtends een opmerkelijk gedrag, waardoor de dieren op dat moment vrij gemakkelijk zijn op te sporen. Dit gedrag wordt zwermen genoemd. De bewoonsters van de kolonie zwermen, voordat ze hun verblijfplaats binnenvliegen, eerst een groot aantal keren rond hun kolonieplaats. Vanuit de kolonieplaatsen vliegen de vleermuizen naar hun foerageergebieden. Soms gebeurt dit via een vaste route; men spreekt dan van een vliegroute. In de foerageergebieden verspreiden de vleermuizen zich en foerageren dan op vaste plaatsen; foerageerplaatsen. Vleermuizen kunnen grofweg worden ingedeeld in gebouw- en boombewonende soorten. Er is gezocht naar zwermende dieren en verhoogde vleermuisactiviteit rondom bomen en gebouwen in de nachten van 20 mei en 4 juni 2009.

Herfst

In de herfst vindt voor vleermuizen het parseizoen plaats. Dit start al in de nazomer (eind augustus). Er zijn dan paar-, balts- en foerageerplaatsen. Er is, gedurende onderhavig onderzoek, op 14 en 27 september 2009 geïnventariseerd op deze plaatsen.

Onderzoeksmethode

Het vleermuisonderzoek vond plaats met behulp van een batdetector. Vleermuizen maken namelijk ultrasonische geluiden die met een batdetector kunnen worden opgevangen en vertaald in, voor de mens, hoorbaar geluid. Door interpretatie van ritme, klank en hoogte van het door het apparaat uitgezonden geluid kunnen de meeste soorten vleermuizen worden onderscheiden en op naam gebracht. Naast onderzoek met een batdetector zijn de bomen en gaten onderzocht op sporen van vleermuizen. De methode voor het inventariseren van vleermuizen sluit aan bij het Inventarisatie Protocol van het Netwerk Groene Bureaus (Netwerk Groene Bureaus, 2009).

2.2 Broedvogels

Voorafgaand aan het vleermuisonderzoek op 23 april, 20 mei, 4 juni 2009 is het asielzoekerscentrum geïnventariseerd op nesten, sporen en territoriaal gedrag van vogels met jaarrond beschermde nesten.

3 RESULTAAT

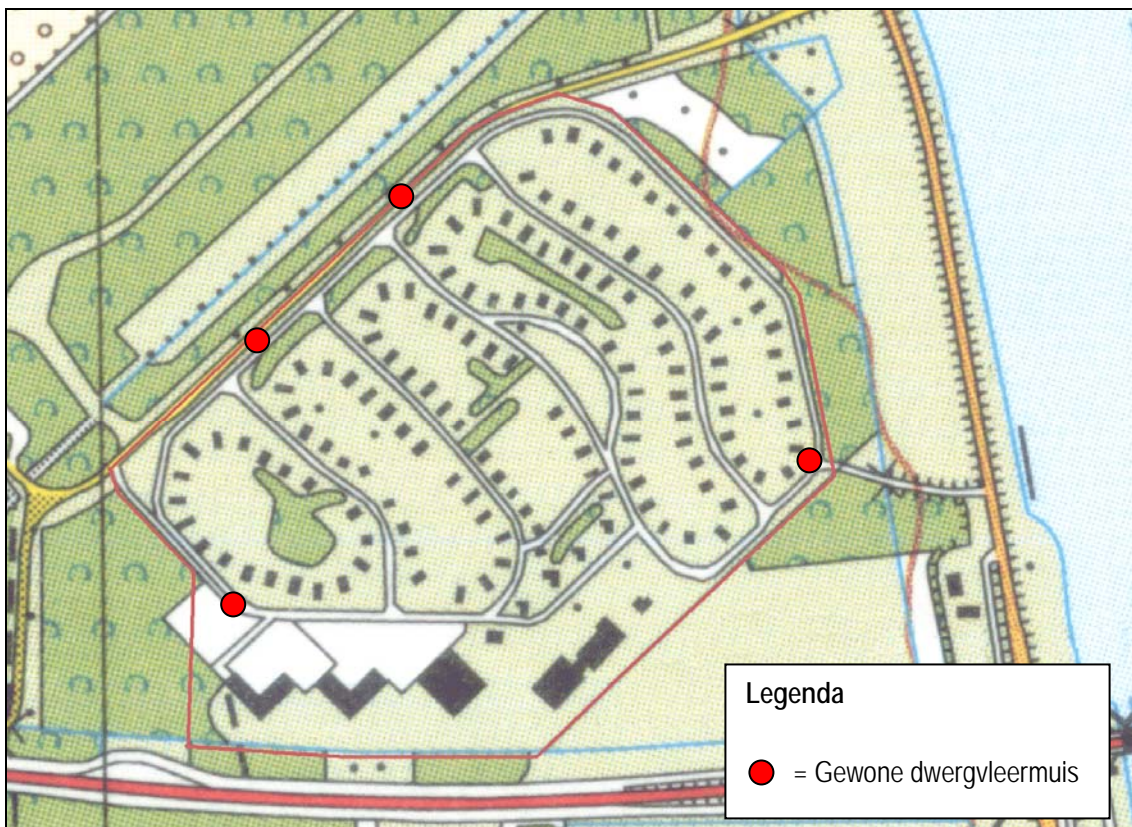
3.1 Vleermuizen

Vroege voorjaar

Op 23 april 2009 werden geen (baltsplaatsen van) grootvleermuizen vastgesteld. Er werden gedurende dit bezoek alleen enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen.

Voorzomer

Op het terrein van het asielzoekerscentrum zijn alleen gewone dwergvleermuizen aangetroffen. De dieren kwamen relatief laat aan en werden in lage dichtheid vastgesteld. Het laat aankomen en de lage dichtheid wijst op de ligging van een verblijfplaats op grotere afstand. Naast gewone dwergvleermuis is één keer een rosse vleermuis overgevlogen en is een langsvliegende meervleermuis ter hoogte van het Asielzoekerscentrum op het Vossemeer aangetroffen.

Figuur 3. Foerageerplaatsen van vleermuizen in de zomer.

Herfst

Gedurende de herfstronde zijn er geen balts- of paarplaatsen vastgesteld. Wel werden enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend vastgesteld.

Geschiktheid

De (voormalige) recreatiewoningen zijn ongeschikt voor vleermuizen. Het ontbreekt aan geschikte openingen. Dit geldt tevens voor de voorzieningengebouwen in het zuiden. Ook in deze gebouwen ontbreekt het aan geschikte plaatsen voor vleermuizen. De bomen op het asielzoekerscentrum bezitten tevens geen gaten waardoor deze ook ongeschikt zijn voor een verblijfplaats van vleermuizen. .

Alle vleermuizen zijn zwaar beschermd onder de Flora- en faunawet. Geen van de aangetroffen vleermuizen is opgenomen op de Rode lijst van bedreigde diersoorten.

3.2 Broedvogels

Op het terrein van het asielzoekerscentrum zijn alleen algemene broedvogels vastgesteld zonder vaste rust- en verblijfplaats zoals merel en roodborst.

4 CONCLUSIE

Het terrein van het asielzoekerscentrum te Dronten is marginaal foerageergebied voor de gewone dwergvleermuis. Op het terrein ontbreekt het aan mogelijkheden voor vleermuizen om verblijfplaatsen te hebben. Er komen daarnaast algemene broedvogels voor zonder vaste rust- en verblijfplaats.

GERAADPLEEGDE LITERATUUR

- EEG, 1979. Richtlijn 79/43/EEG inzake het behoud van de Vogelstand. Publicatieblad Europese Gemeenschap, nummer L. 103.
- EEG, 1992. Richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van wilde flora en fauna. Publicatieblad van de Europese Gemeenschap, nummer L. 206/7.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit. Rode lijsten diverse soortgroepen.
- Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit, 1998. Wet van 25 mei 1998, houdende regels ter bescherming van in het wild levende planten en diersoorten (Flora en Faunawet). Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden 402, 1-37.
- Netwerk Groene Bureaus, 2009. Vleermuisinventarisatie-protocol; Introductie, toelichting en tabel. Odijk.

BIJLAGE 1. EXACTE LIGGING ONDERZOEKSGBIED

BIJLAGE 2. BEGRIPPEN

Foerageergebied	Een gebied waar een vleermuis of een groep van vleermuizen foerageert. Dat gebied wordt regelmatig bezocht door vleermuizen om in te foerageren en dat doorgaans meerdere foerageerplaatsen kent die langere tijd worden gebruikt.
Foerageerplaats	Plek (jachtplek) waar wordt gejaagd door vleermuizen. De plek kan in de directe omgeving van de kolonieplaats liggen maar ook kilometers verderop.
Kolonie	Groep vleermuizen (kleine groep mannetjes of meestal grotere groep vrouwtjes, soms gemengd (soorten, geslacht)) die in het voorjaar tot de herfst bijeen blijven. De groep kan zich vestigen in gebouwen (in spouwmuren of onder daklijsten e.d.) of bomen (spechtengaten, scheuren). Een groep vrouwelijke vleermuizen wordt ook wel aangeduid als een kraamkolonie. In zo'n groep worden jongen geboren en grootgebracht. Een kolonie maakt vaak gebruik van meerdere verblijfplaatsen die soms gelijktijdig worden gebruikt.
Migratieroute	Een vaste route van zomerverblijfplaats naar winterverblijfplaats en visa versa (zie ook vliegroute).
Paarplaats	Territorium van territoriale mannetjes. Voor de ruige dwergvleermuis en de rosse vleermuis is dit doorgaans te vinden in boomholten. Voor de laatvlieger en de dwergvleermuis is dit te vinden in gebouwen. Voor de watervleermuis is dit te vinden in bomen en later, tegen de winter, zijn ze te vinden in overwinteringverblijven. Het mannetje vormt een harem met meerdere vrouwtjes. De paartijd valt in de herfst (uitgezonderd de grootoorvleermuis waarbij het in april valt (vroeg voorjaar). De hier geschetste situatie van de paring wordt in dit rapport omschreven als "herfst situatie".
Verblijfplaats	Een object (huis, boom, bunker, grot, kast en dergelijke) waarin een of meerdere vleermuizen verblijven (overdag of 's winters permanent).
Vliegroute	Route die door vleermuizen elke avond wordt gebruikt om van de kolonieplaats naar foerageergebied te vliegen en visa versa (zie ook migratieroute). Vrouwtjes met jongen keren soms midden in de nacht terug om de jongen te zogen en gebruiken dan de route. Vliegroutes liggen over het algemeen langs lijnvormige (landschaps)elementen als bomenlanen, huizenrijen e.d. De functies zijn beschutting bij winderig en koud weer, oriëntatie in verband met de echolokatie-geluiden en het vinden van voedsel.
Vorbijvliegend	Vleermuizen die voorbijvliegen, niet via een vaste route. Het betreft meestal zwervers of trekkers.
Zwermen	Direct na het uitvliegen, naar vooral voor het invliegen bij een kolonie zwermt een deel van de kolonie rond de kolonieplaats. Zwermgedrag is derhalve een indicatie voor een eventuele kolonieplaats.
Winterverblijfplaats	Een verblijfplaats waar in de winter een of meerdere vleermuizen in winterslaap (hybernation) gaan. Deze ruimte is doorgaans donker, heeft een hoge luchtvochtigheid en temperatuurwisselingen zijn nihil.
Zomerverblijfplaats	Een verblijfplaats die gebruikt wordt door vleermuizen die niet in winterslaap zijn waarvan niet aangetoond is dat het een kraamverblijfplaats dan wel een paarverblijfplaats is. In sommige gevallen vormen bijvoorbeeld mannetjes kleine groepjes.

Zoogdieren

Het Natuurloket meldt dat zoogdieren redelijk onderzocht zijn binnen het betreffende kilometerhok. Er is één licht beschermde en één zwaar beschermde soort waargenomen. Bij de zwaar beschermde soort gaat het naar verwachting om vleermuizen. Vaste verblijfplaatsen van deze soort zijn mogelijk aanwezig binnen de bestaande woningen (onder dakranden, dakpannen, in de spouwmuur) en/of in de oudere bomen die zich op de locatie bevinden. Mogelijk maakt het plangebied ook deel uit van het foerageergebied en de vliegroutes van vleermuizen.

Op basis van de atlas van Nederlandse zoogdieren (Broekhuizen, 1992) en voorkomende biotopen worden de volgende algemene soorten in het plangebied verwacht: egel, mol, huisspitsmuis, bosspitsmuis, aardmuis, bosmuis, veldmuis, wezel, hermelijn, ree, haas en konijn.

Amfibieën

Volgens het Natuurloket zijn amfibieën niet onderzocht binnen het betreffende kilometerhok. Mogelijk maken enkele algemene soorten als gewone pad en bruine kikker gebruik van het plangebied. Nabij het plangebied is water gelegen dat als voortplantingswater gebruikt kan worden door algemene amfibieën als groene kikker en kleine watersalamander. Mogelijk maken genoemde soorten ook gebruik van het plangebied als onderdeel van hun leefgebied. Tevens zijn er goede schuilmogelijkheden voor deze soorten onder de aanwezige struiken.

Vogels

Het Natuurloket geeft aan dat broedvogels slecht onderzocht zijn binnen het betreffende plangebied. In de bomen en struweel kunnen vogelsoorten zoals tortelduif, houtduif, merel, koolmees, pimpelmees en zwarte kraai broeden. Mogelijk hebben deze soorten ook broedplaatsen in de bomen binnen het plangebied.

Overige soorten

Beschermde of bijzondere reptielen en insecten kunnen worden uitgesloten, gezien de hoge eisen die dergelijke soorten stellen aan hun leefgebied; het plangebied voldoet hier niet aan.

In de onderstaande tabel staat aangegeven welke beschermde soorten er binnen de locatie (naar verwachting) voorkomen en onder welk beschermingsregime deze vallen.

<i>Vrijstellingsregeling Ffw</i>	<i>Ontheffingsregeling Ffw</i>	
<i>(tabel 1)</i>	<i>licht beschermde soort (tabel 2)</i>	<i>zwaar beschermde soort (tabel 3)</i>
egel, mol, huisspitsmuis, bosspitsmuis, aardmuis, bosmuis, veldmuis, wezel, hermelijn, ree, haas en konijn bruine kikker, groene kikker, kleine watersalamander en gewone pad	alle inheemse vogels	alle vleermuizen

Tabel 2.3: beschermde soorten in en rond het plangebied en het beschermingsregime